

M E R K U R I U S Z

1/ 2018 (rocz. XIII)

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

POLONIJNY KOMITET OBCHODÓW SETNEJ ROCZNICY ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

W dniu 10 września 2017 na posiedzeniu w Gdańsku ukonstytuował się Polonijny Komitet Obchodów Setnej Roczniczy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, w skład którego weszli przedstawiciele dwóch największych organizacji polonijnych w osobach: Teresy Berezowskiej – Przewodniczącej Rady Polonii Świata i Tadeusza Adama Pilata – Prezydenta Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych oraz Prezesa Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” – Dariusza Piotra Bonisławskiego.

W skład Polonijnego Komitetu weszli również przedstawiciele organizacji polonijnych: Waldemar Tomaszewski (Akcja Wyborcza Polaków na Litwie), Andżelika Borys (Związek Polaków na Białorusi), Frank Spula i Bożena Kamiński (Kongres Polonii Amerykańskiej), Helena Miziniak (Rada Polonii Świata), Aleksander Zając (Rada Polonii Świata), Teresa Sygnarek (Europejska Unia Wspólnot Polonijnych), dr Jolanta Tatara (Kongres Oświaty Polonijnej) oraz przedstawiciele Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Biuro Polonijne Kancelarii Senatu RP reprezentował Dyrektor Grzegorz Seroczyński.

Na zebraniu zostały omówione propozycje uczczenia stulecia Niepodległości Polski przez organizacje i środowiska polonijne na świecie. Ustalono, że głównym polonijnym wydarzeniem jubileuszowego roku będzie Światowy Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy pod hasłem „Łączy nas Niepodległa”. Organizacje skupione w Komitecie pragną, aby tegoroczny zjazd stał się wielkim wydarzeniem łączącym Polonię i Polaków na całym świecie poprzez szeroki udział duszpasterstwa polonijnego, środowisk naukowych, gospodarczych i twórców kultury. Zjazdowe przesłanie komitet kieruje również do polonijnej młodzieży, jako przyszłości i kontynuacji ruchu polonijnego.

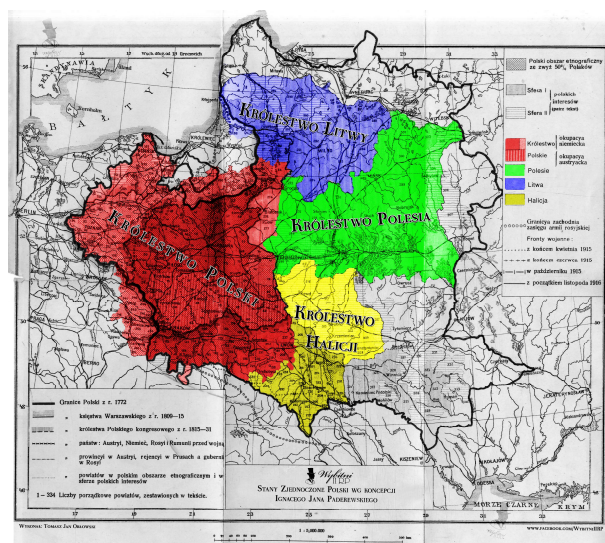
Oprócz zjazdu przewidziane są również okolicznościowe koncerty, konkursy i konferencje integrujące środowiska polonijne na całym świecie. Komitet przystąpił do budowy całościowego polonijnego programu roku jubileuszowego.

Na wniosek prezydenta RP w dniu 5 grudnia 2017 zwołano Zgromadzenie Narodowe z okazji 150. rocznicy urodzin Marszałka Józefa Piłsudskiego, co stanowiło inaugurację obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę. W orędziu wygłoszonym przed obiema izbami parlamentu tego dnia prezydent zainaugurował obchody jubileuszu stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

Informacja - Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

Początki ...

Stany Zjednoczone Polski – niezrealizowana koncepcja polityczna odrodzonego państwa polskiego, opracowana przez Ignacego Jana Paderewskiego (ur. 1860, zm. 1941). Po raz pierwszy została zaprezentowana w Memoriale Paderewskiego, przekazanym prezydentowi Stanów Zjednoczonych Thomasowi Woodrowowi Wilsonowi 11 stycznia 1917 roku. Paderewski postulował odbudowę państwa polskiego jako państwa federacyjnego, w którym konstytucja i prawo miały gwarantować prawa obywatelom, a także różnorodnym grupom etnicznym i religijnym. Terytorium Stanów Zjednoczonych Polski miało obejmować większość obszaru Rzeczypospolitej Obojga Narodów z okresu przed rozbiorami. Biorąc pod

uwagę ówczesne zaludnienie i podziały etniczne w Europie, kraj ten liczyłby 54 miliony mieszkańców i byłby, według słów Paderewskiego, *tak jednolity jak Francja*. Na jego czele stać miał prezydent, który zarazem miał posiadać tytuł króla Polski, Litwy, Polesia i Halicji.

Stany Zjednoczone Polski składać się miały z szeregu autonomicznych podmiotów. Były to: Królestwo Polski, Królestwo Litwy, Królestwo Polesia, Królestwo Galicji-Podola, Królestwo Wołynia.

W dalszej części wywodu koncepcja Królestwa Galicji - Podola została zastąpiona koncepcją Królestwa Halicji, zrezygnowano natomiast z koncepcji Królestwa Wołynia. Królestwo Halicji obejmować miało Galicję Wschodnią i położoną między Bugiem i Zbruczem część Wołynia. Północna część Wołynia miała natomiast wejść w skład Królestwa Polesia.

W granicach Stanów Zjednoczonych Polski znaleźć się też miały: Księstwo Cieszyńskie, Śląsk Opolski i powiaty sycowski i namysłowski Dolnego Śląska. W osobnym memoriale z tego samego 11 stycznia 1917 roku znalazł się postulat włączenia w skład Stanów Zjednoczonych Polski także Prus Wschodnich.

Stosunek państw Ententy, orędzie prezydenta Wilsona

27 grudnia 1917 roku francuski minister spraw zagranicznych Stéphen Pichon stwierdził w Izbie Deputowanych, że chce *Polski jednej i niepodległej, niepodzielnej z wszelkimi gwarancjami swobodnego rozwoju gospodarczego, militarne i z wszelkimi konsekwencjami jakie stąd mogą wypłynąć*^[82]. Znany z późniejszych wystąpień niechętnych dla Polski brytyjski premier David Lloyd George oświadczył 5 stycznia 1918 roku w Izbie Gmin, że odrodzenie Polski jest *pilną koniecznością dla stabilności Europy Zachodniej*, Polska ma się składać z rdzennie polskich żywiołów, które zechcą (co wykaże plebiscyt) wejść w jej skład^[83].

8 stycznia 1918 prezydent Stanów Zjednoczonych, Wilson, wygłosił swe słynne przemówienie w Kongresie, zawierając w czternastu punktach warunki zakończenia wojny. W punkcie trzynastym znalazło się ważne dla sprawy polskiej stwierdzenie: „*Należy utworzyć niezależne państwo polskie, które będzie zajmować terytoria zamieszkałe przez niezaprzeczalnie polską ludność i któremu należy zapewnić bezpieczny i swobodny dostęp do morza...*”, co w Polsce przyjęte zostało z entuzjazmem.

Wg Wikipedii: Władysław Adamiec

Styczeń 1918 przed odzyskaniem niepodległości Państwa Czechosłowackiego

8 stycznia 1918 prezydent USA Woodrow Wilson ogłosił swych 14 punktów. Ich znaczenie dla przyszłego państwa czechosłowackiego było niewątpliwe, ale to ogłoszenie nie zapewniało jeszcze powstanie samodzielnego państwa, ale tylko postulat by narody austrowęgierskie zyskały autonomię. Gwarancja przyszłego państwa samodzielnego przyszła dopiero z odpowiedzią prezydenta Wilsona na propozycję cesarza austriackiego i króla węgierskiego Karola I. z dnia 16 października 1918.

Klub Polski w Pradze nawiązał współpracę z Towarzystwem Rapperswilem w Warszawie.

W dniu 8 grudnia gościliśmy w Klubie Polskim w Pradze członkinie Towarzystwa Rapperswilem z Warszawy.

Towarzystwo Rapperswilem (przyczę tutaj tekst znaleziony przeze mnie na stronie internetowej tej organizacji pl): „*jest stowarzyszeniem rejestrowym, członkiem Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Polskiego w Rapperswilu. Jego celem jest promocja kultury polskiej za granicą oraz działania na rzecz zachowania dziedzictwa narodowego na obczyźnie. Towarzystwo realizuje zadania poprzez współpracę z instytucjami kultury polskiej za granicą i instytucjami krajowymi o podobnych celach. W ramach swojej działalności organizuje sympozja, konferencje, wystawy, koncerty, popiera badania nad kulturą polską za granicą, badania nad dziejami instytucji kultury na obczyźnie, nad dokumentacją zbiorów i ich konserwacją. W ramach swojej działalności zabiega o staże i stypendia naukowe, wspiera działalność wydawniczą promującą i popularyzującą zbiory polskie na obczyźnie, w szczególności zaś Muzeum Polskiego w Rapperswilu*”. W dzisiejszym Merkuryszu umieszczamy też przedruk z tej strony internetowej artykułu pani Izabeli Gass „Informacje o Muzeum Polskim w Rapperswilu”.

Kontakt z Towarzystwem Rapperswilem oraz z Archiwum Polskiej Akademii Nauk nawiązałam wiosną ubiegłego roku z inicjatywy przedstawicielek Archiwum PAN obecnych na wernisażu wystawy „Od Wyszehradu do Wyszehradu” w Parlamencie Republiki Czeskiej. Pani dyrektor Archiwum PAN, dr hab. Hanna Krajewska i pani adiunkt Izabela Gass były zainteresowane współpracą z organizacjami polonijnymi w Czechach. Szczegółowiej o możliwości współpracy rozmawiałyśmy w sierpniu w Warszawie. Rezultatem tych rozmów była właśnie grudniowa wizyta członkin Towarzystwa Rapperswilem w Pradze i podpisanie Porozumienia o współpracy partnerskiej pomiędzy naszymi stowarzyszeniami. W ramach tego porozumienia będziemy wzajemnie informować się o naszych pracach, organizowanych akcjach kulturalnych i wydawanych publikacjach, a także w miarę możliwości wspólnie organizować wystawy i spotkania. Porozumienie zostało podpisane przez prezesa Towarzystwa Rapperswilem dr hab. Hannę Krajewską i prezesa Klubu Polskiego Michała Chrzastowskiego.

Prezes Towarzystwa Rapperswilem Hanna Krajewska jest równocześnie dyrektorem Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, również pozostali nasi goście są w większości pracownikami Archiwum. Między Towarzystwem Rapperswilem i Archiwum PAN istnieje bardzo bliska współpraca, dzięki której obie instytucje wspólnie podejmują szereg działań mających na celu szerzenie polskiej kultury zagranicą oraz dbałość o polskie zabytki na obczyźnie.

Wizyta gości z Warszawy w naszym Klubie miała bardzo miły przebieg. Po przywitaniu gości przez Michała Chrzastowskiego, pani prezes Krajewska zapoznała obecnych z historią Muzeum Polskiego w Rapperswilu oraz z działalnością Towarzystwa Rapperswilem w Warszawie.

Następnie pani prezes przekazała Klubowi piękne kartki symbolizujące historyczne powiązania polsko-czeskie: na kartkach namalowanych przez współpracującą z Archiwum PAN malarkę panią Paulinę Kopestyńską są trzy postacie: Dobrawy - księżniczki czeskiej i księżny polskiej, żony Mieszka

I oraz ich dzieci: króla Polski – Bolesława Chrobrego i królowej Szwecji, Danii, Norwegii i Anglii - Świętosławy. Kartki są darem Towarzystwa Rapperswilskiego dla Klubu Polskiego w Pradze z okazji 130 rocznicy jego założenia. Otrzymaliśmy również obraz przedstawiający siedzibę PAN – Pałac Staszica w Warszawie, namalowany przez obecną na spotkaniu panią Hannę Ozimek.

Pani Izabela Gass informowała nas o wystawach poświęconych ważnym wydarzeniom historycznym oraz wybitnym Polakom, którymi dysponuje Towarzystwo Rapperswilskie oraz o możliwości eksponowania ich u nas w Pradze. Jest również możliwość wspólnego zorganizowania różnych spotkań. Oprócz oficjalnych rozmów nasi członkowie rozmawiali indywidualnie z poszczególnymi gośćmi na najrozmaitsze interesujące ich tematy. Redaktor Merkuriusza Władysław Adamiec zaznajomił też gości z naszym biuletynem i zachęcił do współpracy - wspomagania jego treści ciekawymi artykułami.

Na zakończenie spotkania pokazaliśmy gościom nasze pomieszczenia klubowe oraz poprosiliśmy o wpisanie się do naszej kroniki.

W chwili obecnej mamy już pierwsze efekty współpracy – w grudniowym numerze Merkuriusza został umieszczony ciekawy artykuł pani Izabeli Gass na temat polskich zwyczajów Bożonarodzeniowych, następne artykuły pojawiają się niedługo. Natomiast w kwietniu przedstawimy w DMN wystawę „Od Wyszehradu do Wyszehradu”, której współtwórcą jest Towarzystwo Rapperswilskie i Archiwum PAN.

Krystyna Olaszek-Kotynek

Informacje o Muzeum Polskim w Rapperswilu

W szwajcarskim Rapperswilu nad Jeziorem Zuryskim, w dwunastowiecznym zamku znajduje się Muzeum Polskie, utworzone w 1870 roku przez Władysława hrabiego Broel-Platera, polskiego arystokratę. Muzeum to stało się w XIX wieku centrum polityki, kultury i nauki polskiej emigracji. Ekspozycje prezentowane w salach muzealnych były darem Polaków rozsianych po całym świecie. Największą relikwią stanowiła urna z sercem Tadeusza Kościuszki zmarłego w szwajcarskiej Solurze w 1827 roku, którą sprowadzono do Rapperswilu w roku 1895. Kiedy w 1889 roku hrabia Plater umierał, Muzeum Polskie było już znaną i powszechnie szanowaną placówką. Wizyta w Rapperswilu należała niejako do obowiązków każdego polskiego turysty. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości po 1. wojnie światowej zbiory muzealne — zgodnie z testamentem Platera — wróciły do Polski (1927 rok). Większość z nich spłonęła w Warszawie w 1944 roku. Zamek opustoszał, a władze polskie nie były w stanie podjąć decyzji, co do przyszłości Muzeum Polskiego. Dopiero w roku 1935 na zamku otwarto wystawę *Polska sztuka*, na której zaprezentowano prace studentów warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Koniec 2. wojny światowej spowodował kolejną reorganizację. Muzeum miało stać się placówką propagandową PRL, do czego władze szwajcarskie nie mogły dopuścić. W 1949 roku gmina Rapperswil wypowiedziała umowę dzierżawy, Muzeum Polskie zamknięto, a zbiory „drugiego” Rapperswilu sprowadzono do Polski. Obecnie na zamku znajduje się „trzecie” Muzeum Polskie, odrodzone w 1975 roku staraniem całej polskiej emigracji. Znowu od początku zaczęto gromadzić ekspozycje związane z polską sztuką, historią i nauką. W ramach stałej ekspozycji można tam teraz podziwiać obrazy Leona Wyczółkowskiego, Józefa Brandta, Józefa Chełmońskiego, miniatury Wincentego de Lesseura, malarza na dworze króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, czy tabakierki z epoki napoleońskiej. Po 1989 roku Muzeum Polskie nawiązało współpracę z krajem. Obecnie przygotowywana jest całościowa zmiana ekspozycji muzealnej. Muzeum Polskie w Rapperswilu odwiedzili prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej Lech Wałęsa i Aleksander Kwaśniewski oraz prymas Polski kardynał Józef Glemp.

Izabela Gass, sekretarz Towarzystwa Rapperswilskiego

Sentymentalnie w Lysé

Czesi, którzy polubili nasze grono i za każdym razem stają się częścią spotkań, pojawiają się też Ukraińcy. Co dziwne jest jedna i zawsze ta sama charakterystyka, która wiąże ze sobą wszystkich zebranych: dobro, uśmiech i chęć łączenia się. Przy stole panuje przyjemna atmosfera. Dziewczyny nieustannie się śmieją bo już takie są ich osoby. Na stole pełno jedzenia, ponieważ każdy coś przyniesie od siebie, stół zawsze ugina się od dobrych potraw: teraz widzę na stole pyszny domowy smalec robiony według starego przepisu, są nóżki, trzy rodzaje sałatek ziemniaczanej, strucla z makiem, tort ale taki prawdziwy polski, nie taki ze sklepu, ten jest domowy. Jest wino, jest wódka, bo jak inaczej, są ogórki kiszone, chleb, pyszne kotleciki... Człowiek nie wie co ma najpierw włożyć do ust, tyle tego. I każda kobieta nakłada mi na talerz. Nie zjem tyle, protestuję, ale one nie chcą słuchać, trzeba wszystkiego

Spotkania w Lysé nad Labem zawsze należą do tych przyjemnych momentów, które lubie wspominać i które wywołują na mojej twarzy uśmiech. Dlaczego, zapytałby ten, kto nie ma z nimi nic wspólnego? Otóż dlatego, że pomiędzy zebranymi ludźmi panuje wyjątkowa atmosfera. Będąc tam i siedząc u stołu rozglądam się po przybyłych twarzach. Jesteśmy my, Polacy, oczywiście, są też

posmakować. No to smakuję, przecież nie pogardzę...

Nie ma czasu na nudzenie się, tu każdy coś mówi, wszyscy są ciekawi drugiego człowieka, tutaj naprawdę interesuje nas kto skąd pochodzi, jakie miał życie, co go spotkało... Więc słuchamy i cieszymy się, bo przecież droga wiodła nas do tego miejsca, do Lysej, gdzie Mariola Světlá zebrała nas w jeden wielki mieszany zbiór.

Tutaj nasze drogi za sprawą tej kobiety się połączyły i nagle tworzymy swego rodzaju rodzinę ale taką niecodzienną rodzinę, ponieważ ta rodzina ciągle się powiększa i nadal przyjmuje kolejnych członków. Jest otwarta dla każdego.

Nagle, bo jak inaczej, śpiewa się piosenki, to międzyświąteczne spotkanie, więc są kolędy, są polskie piosenki ale też... Polki śpiewają czeskie pieśni, bo przecież tyle lat już tu mieszkają... Patrzę na nich i myślę sobie: jak dobrze, że Mariola stara się nam dać momenty, które są dla nas tak ważne. Zbliżają nas do siebie. Bawią. Czasem bywają sentymentalne, czasem radosne aż do łez bo przecież wszyscy mamy w sobie jakiś potencjał i potrafimy bawić się na całego.

W jakiś sposób w Lysé zawsze czuję się jakbym był częścią rodziny, która przybliżyła mi Polskę. Odjeżdżam stamtąd i patrzę w ciemne okno pociągu. Wędruję oczami po ciemnej krainie i ogarnia mnie sentyment. Jak dobrze mi było w Lysé...

Sympatyzujący Andrzej Paczkowski

Po kilku latach zbierania materiałów, pisania artykułów i samej redakcji Klub Polski wydał książkę p.t. „Śladami Polaków w Pradze”. W czwartek 18 stycznia odbyła się prezentacja książki w Instytucie Polskim. Cena książki dla płacących członków Klubu jest 100 koron, dla pozostałych osób 300 koron.

Karnawał, karnawał ...bawmy się!

Jak człowiek łysy tanim kosztem może sobie sprawić włosy?

Należy natrzeć głowę miodem.

Poczekać trzy dni.

Później głośno klasnąć w dłonie, a muchy odlecą.

Ale nóżki zostaną!

Dopiekło facetowi życie, postanowił się powiesić...

Zmajstrował stryczek, przymocował go do żyrandola, wlaż na stołek, wsadził głowę w stryczek, patrzy, a tu na szafie niedopita flaszka wódki stoi!

- Co się ma wódka zmarnować? - pomyślał sobie.

Wysunął głowę ze stryczka, przystawił stołek do szafy, patrzy, a tam jeszcze zapomniane pół paczki papierosów.

- O! - pomyślał - i życie zaczyna się układać!

- Co by mi pan radził zrobić przy moich żółtych zębach?

- Najlepiej założyć brązowy krawat!

MERKURIUSZ

SPORTOWY

Najlepszy Sportowiec Polski 2017 roku:

1. miejsce - Kamil **Stoch** (skoki narciarskie)
2. miejsce - Robert Lewandowski (piłka nożna)
3. miejsce - Anita Włodarczyk (lekkoatletyka)
4. miejsce - Łukasz Kubot (tenis ziemny)
5. miejsce - Paweł Fajdek (lekkoatletyka)
6. miejsce - Patryk Dudek (żużel)
7. miejsce - Adam Kszczot (lekkoatletyka)
8. miejsce - Piotr Lisek (lekkoatletyka)
9. miejsce - Piotr Żyła (skoki narciarskie)
10. miejsce - Michał Kwiatkowski (kolarstwo)

Kamil Stoch królem Turnieju Czterech Skoczni

7 stycznia 2018

Kamil Stoch zapisał kolejną piękną kartę w swojej karierze. Podopieczny Stefana Horngachera w pięknym stylu zwyciężył w finałowym konkursie 66. Turnieju Czterech Skoczni w Bischofshofen i tym samym przypieczętował swój triumf w tym prestiżowym turnieju.

Dwukrotny mistrz olimpijski nie tylko obronił tytuł wywalczony przed rokiem, ale również jako drugi skoczek w historii, po Svenie Hannawaldzie, triumfował w jednym sezonie we wszystkich czterech konkursach turnieju.

Kamil Stoch po fenomenalnym występie w 66. Turnieju Czterech Skoczni został dzisiaj również liderem klasyfikacji generalnej Pucharu Świata.

Kamil Stoch wicemistrzem świata w lotach!

20.01.2018

Kamil Stoch w pięknym stylu wywalczył srebrnym medal Mistrzostw Świata w lotach narciarskich, które rozegrane zostały w niemieckim Oberstdorfie. Polak po raz kolejny zapisał się w historii skoków narciarskich i do swojej bogatej kariery dołożył tytuł wicemistrza świata w lotach narciarskich. Tytuł mistrzowski zdobył Norweg Daniel Andre Tande, który wyprzedził Stocha o 13,3 punktu. Natomiast na najniższym stopniu podium stanął reprezentant gospodarzy Richard Freitag.

Najlepsze w karierze wynik na Mistrzostwach Świata w lotach narciarskich osiągnęli również pozostali nasi reprezentanci. Dawid Kubacki w sobotę oddał piękny lot na odległość 215,5 metra i ukończył mistrzostwa na 10. pozycji. Trzy lokaty za nim uplasował się Stefan Hula, który skoczył

192,5 metra. Natomiast na 17. miejscu znalazł się Piotr Żyła, który w trzeciej serii uzyskał 198,5 metra.

W sobotę po tytuł wicemistrza świata w lotach narciarskich sięgnął Kamil Stoch, a w niedzielę brąz wywalczyła nasza drużyna w składzie: Piotr Żyła, Stefan Hula, Dawid Kubacki i Stoch. Polacy byli kandydatami do podium, ale nikt chyba nie spodziewał się tego, że ten sukces osiągną po tak zaciętej walce. Klasą dla siebie byli Norwegowie, którzy obronili mistrzowski tytuł. Na drugim miejscu uplasowali się, świetnie spisujący się tego dnia Słoweńcy, a o trzecie miejsce walczyli Polacy z Niemcami. W konkursie obie ekipy przepychały się na najniższym stopniu podium, aż w końcu to biało-czerwoni zepchnęli z niego rywali.

PyeongChang 2018: Polska Reprezentacja Olimpijska

We wtorek 23 stycznia 2018 roku obradujący Zarząd Polskiego Komitetu Olimpijskiego zatwierdził skład Polskiej Reprezentacji Olimpijskiej na XXIII Zimowe Igrzyska Olimpijskie PyeongChang 2018.

Reprezentacja Polski liczyć będzie 61 osób (26 kobiet i 35 mężczyzn). Polacy wystąpią w następujących dyscyplinach: biathlon, bobsleje, łyżwiarstwo figurowe, łyżwiarstwo szybkie, short track, skoki narciarskie, biegi narciarskie, narciarstwo alpejskie, narciarstwo dowolne, kombinacja norweska, snowboard. Chorążym Polskiej Reprezentacji podczas ceremonii otwarcia będzie łyżwiarz szybki, mistrz olimpijski z Soczi 2014, Zbigniew Bródka.

Redakcja: Władysław Adamiec

Z A P R A S Z A M Y

**Następne spotkanie Klubu Polskiego w Pradze odbędzie się 22 lutego 2018 w DMN,
Vocelova 3, Praga 2.**

Merkuriusz Klubu Polskiego rocz. 13/2018

**Projekt współfinansowany w ramach sprawowania
opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią
i Polakami za granicą**

Mamy nadzieję!